

օրհնեցին, զոր պահել երգում ըրած է, կենթադրեմ թէ այն զինուորներն որ պարզեցան մը մոռացան իրենց զինուորական պարտավորությունները, անշուշտ փոքրած մասնություն մը միայն կը կազմեն, որուն անունով երբեք պահանջուհիներն անողջառարկեցին են իրենց անցյալը:

«Ջինուորներ մը պարտավորություն ըլլալով յարգել կարգապահութիւնը, կարգ կանոնն ու հնազանդութիւնը, որ կը կազմեն հինն իր յարուստին հանդէպ խալիֆայութեան և կայս. գահուն, անոնք որ ունին այս յատկանքները՝ պէտք է հեռու մնան քաղաքականութենէ, տառապան պէտք է զորքային իրենց պետերուն հրամանները, պէտք է անհերքելի նուիրեն ու զոհն լոկ պաշտպանութեան հայրենիքին:

«Այս պատկերներուն հակառակ զորքերը կը նշանակէ դաւաճանել ընդդէմ՝ աղբիւր ու հայրենիքին:

«Այս Ժանը զէպերուն հետեանք արտայայտուած ձգտումներն են, որ քաջալիւրեցին թշնամին համարձակել երեկ զինքը զալ մինչև մեր մայրաքաղաքին դռները, զէպերը՝ որ ազգաբարձութիւն մը կը կազմեն:

«Ներկայ կայսերական իրազեմ հրատառակից, պաշտոն յանձնելով պատերազմական փոխ-մինիստրին զայն անձամբ կարգալ մայրաքաղաքին բոլոր պահակազորներուն առջև և զայն հաղորդել բոլոր կայս. զինուորներուն:

«Այս յայտարարութիւնն անձամբ կարգալ իմուրդը փաշայ, անվաճելի արարողութիւնն է վերջը, ընդհանր մարդաբանական հրապարակին վրայ, ի ներկայութեան զինքն 150 օֆիցերներու, և յետոյ խոսեցաւ հետեանք ձառք:

«Ն. Կ. վիսապատութիւնը շատ բարեխիտ ըլլալով՝ աւելի խիտ բառերով չէ խօսած տեղի ունեցած զէպերուն վրայ և շատ փափկութեամբ շոշափած է զանոնք:

«Բնականին մէջ, զինուորներուն և մասնաւոր հրամանատարներուն մէջ երբ ընդդիմաբար կարծիքներ յայտարարուեցան, շատ մը հակասականութիւններ կը ծաղկեն:

«Ես կը կարծեմ, թէ այս կէտը կը զգայ ոչ միայն յայտարար զինուորական բարձր մարմին մը, այլ ինքն զինուորին իսկ, ուստի եթէ մեր մէջ կան քաղաքական կուսակցութեանց պատկանողներ, պէտք է անմիջապէս խզին իրենց կապն այդ խմբակցութիւններէն հետ:

«Ամենքս ալ խոստովանենք, ինչպէս ես իսկ կը խոստովանեմ, որ մենք այս Ժամ պարտութիւն կը կատարենք միանգամայն մեր ապրուստը ձառնելու համար:

«Բայց հասարակ զինուորը ընտ. շահու փոխարին չէ, որ կը ծառայէ, այլ լոկ հայրենիքին համար:

«Ես քանի որ զինուորները պէտք է զործառնենք իր մեր գաւառները, իր մեր եղբայրները:

«Երկիրը պէտք ունի արդարութեան և օրհնելի ծառայուն մէջ իր թափառու:

«Ինչ փորձանք և զօրաբարձութիւն որ յառաջ եկած է ու կուգայ այս երկրին զըր խուն, ամենք ալ արդիւնք են ապօրինութեան, անարդարութեան և իրաւանց չարագործներուն:

«Մեր շահերը պէտք է ըլլան վերջ ալ այս վիճակին:

«Օֆիցերներ ու ընկերներ կընան ըսի, թէ «մենք ալ այս կուզենք արդէն»:

«Այն ատեն ըսն մը չի կընար ըսուիլ, որ ընկերներն ընկալան ըսն մըն է ասկեալ:

«Ձեռք կընար մարդոց միտքին բռնանալ. մասնաւոր ազատ է:

«Մակայն ատեն մտածուած ըսն շատ արագորէն չի կընար յառու գալ:

«Կանոնաւոր տեղութիւններ հրքան ատեն նշն հասած են կատարելութեան:

«Ամենքս ալ պէտք է աշխատենք, հետեալ բար, մեղ յանձնուած պարտականութեանց անձանին մէջ:

«Գաղափար օֆիցերներուն ընկերութիւնը պտորաբարձութեան ինքն մը ասի և նախ մտածեցի, որ կարելիութիւն չունի, ուստի պահ մը ուզեցի զայն մէջտեղ չհանել ու ըրիս պահել:

«Բայց վերջը խորհեցայ, որ մեր կայսրը պէտք է տեղեկ ըլլալ երկրին ու ըսնաւորին վերաբերեալ ամեն խնդրի, և թուղթը հաղորդեցի անոր:

«Ըսի նորին վիսապատութեան, թէ այս թուղթը եկած է ինձի:

«Կայսրն ալ հրամայեց այս յայտարարութեան կարգալ բոլոր պահակազորներուն առջև:

«Ընկերները, մեր բանակը մաքուր է ու ազնիւ, և վստահ ենք, թէ չպիտի զիջանի զանկի յանդերձ:

«Ինքնուր փաշային պատանխանցին օֆիցերները հետեանք կըրպով:

«Երբ պարտութիւնն և վիսապատութեան, անոր քոտերը համարուելով, որ քննութիւն կատարուի բանակին պատին աղբարով յանդերձներուն նկատմամբ, և անոնք պէտք է մաքրուին:

«Ուրի օֆիցեր մը պոռաց:

— Կայ արդեօք ընկեր մը, որ մեր ժէ ինքնինքն զոհի կայսրի համար:

«Ամենքս ալ պատանխանցին:

— Ոչ:

«Ինքնուր փաշայ ասի ատեն ըսաւ, թէ օֆիցերներն իրենց պետերուն պէտք է յանձնեն զրաւոր յայտարարութիւն մը, թէ ոնկ պահանջում չունին Փաշան կոչումը ըրաւ անոնք խոջին, որ ճշարտութիւնն յայտարարեն:

«Այն ատեն օֆիցերները զինուորական ողջոյն տալով մեկնեցան:

«Ինքնուր փաշայ յետոյ զնաց Սէլիմիէի զօրանոցը և հոն կարգաց կայսերական յայտարարութիւնը, որ այսօր (7 յուլ.) ալ պիտի կարդացուի բոլոր միւս զօրանոցներուն մէջ:

«Կայսերական այս յայտարարութիւնը մեն ուղարկութիւն գրաւած է թերթին» այս առթիւ կը գրէ յատու ըսնակին ու օֆիցերներուն սուլթանին եղած խնդրանքներուն վրայ:

«Այս խնդրանքները կուգան երկու օֆիցերի կողմէ, որ ինքնինքնուն այնպիսի երկրորդ մը տուին, թէ յատու նախորդ բանակին կը գործեն կը յուսանք, թէ պատերազմական փոխ-մինիստրն ըստ օրինի իր պարտավորութիւնը պիտի կատարէ այս արարքին հնչեցնելուն զէմ, քանի որ անոնց ըրածն հակառակ է սահմանադրութեան և նորին կայսերական վիսապատութեան նուիրական իրաւունքներուն կը վիսապատուի, իրաւամբ կը վաճեցի, որ կայսրութեան կէսին կորստեանը պատճառ եղած հնչեցնելութիւնը նորէն երեսն պիտի փաշ և կայսրութեան մնացեալ կէսը վստահի տակ պիտի զնէ Բնական է, որ

պատերազմական փոխ-մինիստրը, որ ասի իր կողմէ կայսրի ներկայացաւ ի գլուխ մէկ քանի բարձրաստիճան զինուորականի իբր սահմանադրական մինիստր պիտի ստանձնէ պատանխանքութիւնն այն յայտարարութեան, որ կարդացուեցաւ զօրաց առջև: Այսպէս, մինիստրն ալ կը մասնակցի յայտարարութեան մէջ գտնուած պարսակին: Ձեռք տարակուսելի, որ երեկ զանկալ լող օֆիցերներու սիրտին մէջ արթնացող պլոտ-զանքը զգացում մը անոնց զէմ, որ պատճառ եղան անքան խորութեան ինքնուր: Վստահ ենք, որ բանակը զայրոյթով պիտի պարտուի զանոնք, որ կուզեն զինքը ազատաւոր:

(Բիւզանդիոն)

ՎՍՏՈՐԻ ԱՓԵՐՆ

Մայիս փետր քաղաքում:

Կ. Պոլիս, 6 յուլիս
Մօսկուայի զինուորական ապագամբութեան հետեանք երկիրը մատուցած է ծանր ու լուրջ տագնապի մը, որուն զարման տանելու համար թափուած ջանքերը աւելի կը կենտոնեն կայսրութիւնը:

«Ամենքս մենք կը պահանջեն դաշինքին հրաժարումը, իսկ Մահմուդ Ենթեք փաշայի ձեռնարկութեան անպայման կուզեն:

Մայիս փաշայ խորագրութեամբ ապագամբութեան հետեանք Մահմուդ Ենթեք փաշային հրաժարականը, փրկելու համար դաշինքը, սակայն կարելի չեցաւ ազատել զայն, և այսօր անիկա թաւաղուր կը տապալէ, 4-ի զէմ 194 քուէով վստահութիւն ստանալէ հաղիւ մէջ ու յետոյ:

«Կարգապահական պատանխանքները ընդհանրութեան առթիւ պահանջուեցաւ վարչապետին խորհրդարանին առջև բացատրութիւն տալ:

Մայիս փաշայ և Ասմը-բէյ երկար ու լաւատես ձառնելով երկիրը վիճակը պատկերացուցին Մայիս փաշայ վստահութեան խնդրի յարոյց, և խորհրդարանը 4-ի զէմ 194 քուէով վստահութիւն յայտնեց դաշինքին:

Մայիս Մայիս փաշայի դաշինքը ստիպուեցաւ իր հրաժարականը մատուցանել սուլթանին և երկիրը մատնել տագնապի ու անորոշ կացութեան:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

Մայիս փաշայ իր հրաժարականին մէջ, իր շարժումով իր գործէ քաղաքական, ցոյց կուտայ պատերազմական մինիստր մը չկուրալ զանկալ և ծովային մինիստրին յանկարծական կերպով հրաժարելը, սակայն ճշարտութեան համապատասխան չէ այս պատճառարանները: զի Մայիս փաշայ հրաժարումը է ուղղակի Մօսկուայի մէջ ընթացող զինուորական պատանխանքները:

կանութեան և կառավարութեան միջև, ասով ստեղծելով իրեն համար վստահաւոր դիրք մը: Խնդրող փաշայ, ընդհակառակը, կուզէր որ պատերազմական մինիստրի պաշտօնը յանձնուէր Նազըմ փաշայի, որուն հետ բանակցած էր: Նազըմ փաշայի առաջարկած պայմաններուն մեծ մասը ընդունուած էր, սակայն ի վերջոյ՝ Մայիս փաշայ, դաշինքին իթիֆիակական անդամներուն ազդեցութեան տակ, Նազըմ փաշային նախաձեռնար համարած էր Մուխտար փաշային, որուն առաջարկած պայմանները ընդունուած էին, սակայն իր վերջնական անուանումը անկախէն կատարուած, ամբողջ դաշինքը տապալեցաւ, պարզապէս ճնշման տակ:

Մայիս փաշայի տապալման ներքին կողմն է սակայն շահեկան:

Խորհրդարանին մէջ ամենատուար մեծամասնութեան վստահութիւնը վայելող դաշինք մը երբ կը տապալի խորհրդարանէ դուրս, արդէն ինքնին ապացուցած կըլլայ, թէ խորհրդարանը հանրային կարծիքը չի ներկայացնել և անոր վստահութիւնը չէ վստահելու:

Այս պայմաններուն մէջ անխուսափելի կերպով խորհրդարանի լուծումը, զոհացում տալու համար զինուորական շարժման:

Յունաստանի վիճակին ներկայումս է թուրքիայ և վիսապատ մը կը պակսի անոր վերադարձումը: Բաղդադէ կամ Կապու թուրքի համար Մայիս փաշայ տապալու է պատճառ, երբ ծերունի ու փորձառու մը թուրքիայ, լուրջապետութեան կողմնակց, սակայն փոխանակ օգտակար ըլլալով աւելի վստահաւոր եղաւ, խոստաւաւր դեր մը կատարելով, փոխանակ ներքին բարենորոգումները առաջնորդու և արտաքին թշնամիներից վերջ տալու, ընդհակառակը սահմանադրութեան վերաբերութեան խնդրի յարոյց, լուծեց խորհրդարանը և ընդգրկուեց ըրազպուտեան ենթաբաժնի երկրին: Ընտրութեանց միջոցին կատարուած զեղծումները հովանաւորեցան իր դաշինքին, և Մայիս փաշայ իր յետին ծերունիներուն օրերուն մէջ նոյնացած երթ-թիւրեղուն հոսք գաւեց տեղութեան շահերուն դէմ, ինչպէս երբեմն դաւած էր՝ նոյնացած ձառնելու հետ:

Նիմա ինքը վիճ մը բացած է երկրին մէջ, և չեմք զիտել, թէ հետեանք ինչ պիտի ըլլայ:

Իր քաղաքականութեան տխուր և անխուսափելի հետեանքը եղաւ այն համատարած զգոհութիւնը, որ այսօր երկրի մէջ ծաղկելու միւսը ընդհանուր երկոյթ մը առած է:

Այս պայմաններուն մէջ մեծագոյն քաշուցութիւն է վարչութեան դուռն անցնելը:

Համարական ընտրելի կընտրուի իթիֆիկ փաշայ, լուծուի իր պայմանը, որ ասկէ առաջ՝ մարտ 31-ի շարժման փոխն ալ կարճատեւ պաշտօնավարութիւն մը ունեցաւ:

Թիֆլիսի փաշայ տակաւին 3 օրէն, միայն կընայ հասնել Կ. Պոլիս, հետեանք մինիստրական տապալու պիտի տնէ դեմ մի քանի օր իթիֆիկ փաշայ ապահովաբար պիտի պահանջէ զործնել և իր գործակիցները անուանելու ազատութիւն, որ չեմ յուսար, թէ տան իրեն: Այն ատեն հաւանական չէ, որ

◆ «Նոր ակումբի» անդամների ընդհանուր թողովը 3000 ռ. յատկացրեց Վրաս Այնուականության թաառօնի վերանորոգմանը:

U U U O h L

Մի այլ թերթի մէջ (սօմամանակ) կող
կասահայերիս լաւ ծանօթ հայ գրող Վահան
Թէքէեանը Գափթանեանի սարքած սկան

ՕՐԿԱՅ ՆՈՐՈԹԻԻՆՆԵՐ

ժուրնալիստները հետ խօսելիս չափա-
զանց յուռետես կարծիք է յայտնե-
րել ռոբիսի ողորթեան մասին:

Лучшее полоскание

Յանաթու համար պէտք է դիմեն զպրոցի
հետեւական կառավարիչ Կարապետ Գաւ-
լարեանին, ահէն օր առ ժ. 12-3. լր.
(Կ. հ.) 502. 4-2

(հ. 4.)

507. 5-2